

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **J. P.,** zastoupená Mgr. Vítězslavem Dohnalem, advokátem se sídlem Klokotská 103/13, Tábor, proti žalovanému: **Zeměměřický a katastrální inspektorát v Praze,** se sídlem Pod Sídlištěm 1800/9, Praha 8, **za účasti** osoby zúčastněné na řízení: **J. P.,** zastoupený JUDr. Martinem Šípem, advokátem se sídlem Tyršova 521, Tábor, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 7. 2015, č. j. ZKI PR – O - 54/509/2015-9, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 31. 7. 2017, č. j. 46 A 135/2015 – 43,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Osoba zúčastněná na řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Rozhodnutí krajského soudu

[1] Rozsudkem ze dne 31. 7. 2017, č. j. 46 A 135/2015 – 43, zamítl Krajský soud v Praze (dále jen „krajský soud“) žalobu, kterou se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 7. 2015, č. j. ZKI PR – O - 54/509/2015-9, jímž bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, Katastrální pracoviště Benešov (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 2. 4. 2015, č. j. OR-773/2014-

201-32, kterým nebylo vyhověno nesouhlasu žalobkyně s neprovedením opravy v údajích katastru nemovitostí, neboť se nejednalo o chybu v katastrálním operátu podle § 36 odst. 1 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „katastrální zákon“).

[2] Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku nejprve obsáhlým způsobem zrekapituloval průběh dané věci. Následně poukázal na dikci § 36 katastrálního zákona, přičemž konstatoval, že aby vada (či nedostatek) v katastru nemovitostí mohla být nazývána chybou v katastrálním operátu a mohla být opravena ve smyslu zmíněného ustanovení, musí splňovat určité znaky a předpoklady. Musí se jednat o chybný „údaj katastru“ a dále zde musí být dán specifický způsob vzniku takové chyby. Opravit lze pouze takové chyby, které vznikly 1) zřejmým omylem při vedení a obnově katastru, 2) nepřesností při podrobném měření, zobrazení předmětu měření v katastrální mapě a při výpočtu výměr parcel, pokud byly překročeny mezní odchylky stanovené prováděcím předpisem. Podle krajského soudu se tedy musí jednat o takový omyl, který je naprosto evidentní již při povrchním zkoumání. Bude-li třeba ke zjištění omylu provést podrobné zkoumání právní úpravy či skutkových okolností, o zřejmý omyl se jednat nebude. Chybné údaje katastru, které vznikly zřejmým omylem při vedení a opravě katastru, pak katastrální úřad opraví na základě listiny, která byla podkladem pro zápis tohoto údaje do katastru.

[3] K tomu krajský soud doplnil odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 9. 2012, č. j. 1 As 43/2012 – 55, v němž bylo vysloveno, že *„použít úpravu podle § 8 odst. 1 katastrálního zákona lze i tehdy, došlo-li k chybě v operátu evidence nemovitostí, neboť tento operát je považován za operát katastru nemovitostí (došlo k přímému převzetí údajů z evidence nemovitostí do katastru nemovitostí). Mezi veřejnými knihami, pozemkovým katastrem a jednotnou evidencí půdy na jedné straně a evidencí nemovitostí (katastrem nemovitostí) na straně druhé však panuje diskontinuita: tyto evidence sloužily pouze jako podpůrný prostředek při zakládání evidence nemovitostí, jejíž podstatou bylo vyšetřování skutečného stavu, a nelze je považovat za katastrální operát evidence nemovitostí, resp. nyní katastru nemovitostí.* (...) *Jelikož § 8 odst. 1 katastrálního zákona výslovně hovoří pouze o chybách vzniklých při vedení a obnově katastru a o nepřesnostech v katastrální mapě, není možné podle tohoto ustanovení opravovat chyby, které vznikly v historických evidencích, jež netvoří katastrální operát. Lze proto uzavřít, že případnou chybu, která vznikla při vedení veřejných knih, pozemkového katastru či jednotné evidence půdy, nelze napravit postupem podle § 8 odst. 1 katastrálního zákona.*

Nelze samozřejmě vyloučit, že při vedení zmiňovaných evidencí mohlo dojít k chybám, na jejichž opravu by dnes dopadal § 8 odst. 1 katastrálního zákona a v jejichž důsledku je současný záznam v katastru nesprávný. Jestliže v důsledku takové chyby dojde ke sporu o vlastnické nebo jiné věcné právo (např. o průběh vlastnické hranice jako v projednávaném případě), je jedinou možnou cestou nápravy tvrzeného chybného stavu podání určovací žaloby k civilnímu soudu podle § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Na základě rozsudku civilního soudu pak katastrální úřad provede záznam v katastru nemovitostí ve smyslu § 7 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem.“

[4] Citované závěry vztahující se k opravě chyby v katastrálním operátu podle § 8 odst. 1 písm. a) dříve účinného zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí, přitom jsou

dle názoru krajského soudu plně aplikovatelné i na projednávanou věc, neboť znění nyní účinného § 36 odst. 1 písm. a) katastrálního zákona je zcela totožné.

[5] Krajský soud poté připomněl, že žalobkyně svoji argumentaci rozvinula v tom směru, že k předmětné chybě došlo po roce 1964, a to konkrétně při obnově katastru nemovitostí dokončené v roce 2000, neboť do té doby nebyl sporný pozemek v katastrální mapě vůbec zobrazen. Byl evidován jako součást velkého půdního celku (parcela ve zjednodušené evidenci - pozemkový katastr). Při obnově katastrálního operátu byla mapa pozemkového katastru nesprávně interpretována, v důsledku čehož došlo právě k omylu. Této argumentaci žalobkyně však krajský soud nepřisvědčil, přičemž dospěl k závěru, že správní orgány rozhodly v souladu se zákonem. Je pravdou, že v době po roce 1964 nebyly sporné pozemky zobrazeny v mapě evidence nemovitostí ani posléze po vzniku katastru nemovitostí v katastrální mapě. Pozemky byly evidovány tzv. zjednodušeným způsobem podle § 29 odst. 3 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí. Podle § 84 odst. 1 vyhlášky č. 190/1996 Sb. se zjednodušená evidence zemědělských a lesních pozemků vede pouze v souboru popisných informací katastru s využitím jejich geometrického a polohového určení a popisných informací obsažených v operátech bývalého pozemkového katastru a v navazujících operátech přídělového a scelovacího řízení. Při obnově katastrálního operátu v roce 2000 byly tyto pozemky zobrazeny do katastrální mapy obnoveného operátu (§ 84 odst. 4 vyhlášky č. 190/1996 Sb.). Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že z porovnání zobrazení hranice v DKM (katastrální mapa obnoveného katastrálního operátu) s rastrovým obrazem mapy pozemkového katastru plyne, že pozemky byly do obnoveného katastrálního operátu doplněny ve shodě s jejich zobrazením v mapě pozemkového katastru. Znamená to tedy, že pozemky (jejich polohové a geometrické určení) byly po roce 1964 zobrazeny v souboru geodetických informací obnoveného katastrálního operátu ve stejné podobě, jak byly naposledy evidovány v mapě pozemkového katastru. Z pohledu tvrzení žalobkyně o obsahu chyby tak není podle krajského soudu vůbec významná obnova katastrálního operátu dokončená v roce 2000, neboť v jejím rámci byl jen převzat obsah mapy pozemkového katastru, tedy polohové a geometrické zobrazení pozemků v ní. Mapa pozemkového katastru je nicméně tou historickou dokumentací, kterou nelze považovat za součást katastru nemovitostí. Chyby, k nimž došlo při vedení pozemkového katastru, tak nemohou být opraveny v režimu § 36 katastrálního zákona, když se nejedná o chyby, které by vznikly při vedení katastru.

[6] Ze shora uvedených důvodů krajský soud zamítl podanou žalobu jako nedůvodnou.

II. Kasační stížnost žalobkyně a vyjádření žalovaného

[7] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v kasační stížnosti podané v zákonné lhůtě uplatnila důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[8] Úvodem kasační stížnosti stěžovatelka zopakovala skutkový stav řešené věci, přičemž uvedla pochybení, ke kterým při vedení pozemkových evidencí dle jejího názoru historicky došlo. Poté upozornila na § 36 odst. 1 katastrálního zákona a současně doplnila, že použití tohoto ustanovení na opravy zjevných chyb vyplývajících ze starších pozemkových evidencí se katastrální úřady a soudy obecně brání.

[9] Podle stěžovatelky při obnově katastrálního operátu v roce 2000 byly předmětné pozemky zobrazeny do katastrální mapy obnoveného katastrálního operátu využitím jejich zobrazení v mapě operátu evidence nemovitostí. Evidence nemovitostí však předmětné pozemky evidovala tzv. zjednodušeným způsobem podle § 29 odst. 3 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí. Toto ustanovení však dodává, že pozemky se evidují tímto zjednodušeným způsobem s využitím bývalého pozemkového katastru, pozemkových knih a navazujících operátů přídělového a scelovacího řízení a že údaje zjednodušené evidence se považují za součást katastrálního operátu. Pozemkové knihy tak byly součástí katastrálního operátu do ukončení pozemkových úprav (neboť mapa evidence nemovitostí samotná nezobrazovala správně hranice mezi pozemky, a tedy evidenci vlastnického práva k pozemkům). Do skončení pozemkových úprav v tomto případě obnovy katastrálního operátu bylo možné správně evidovat vlastnické právo k pozemkům pouze za současného použití mapy evidence nemovitostí i pozemkových knih. Teprve správnou interpretací bylo možné stanovit, v jakém rozsahu mají být vedeny hranice mezi příslušnými pozemky. Navrhovatelka napadá právě tuto nesprávnou interpretaci map pozemkových evidencí (a to jak mapu operátu evidence nemovitostí, tak i mapu operátu pozemkového katastru) vzhledem k zápisům uvedeným v pozemkových knihách, které svého času tvořily závazný podklad pro zápis převodů a změn ve vlastnictví pozemků. Bez příslušného zápisu nebylo možné změnit hranice mezi pozemky ani vlastnické právo k pozemkům převést. Z této skutečnosti tedy stěžovatelka dovozuje zjevnou chybu při vedení katastrálního operátu, které se dopustil příslušný katastrální úřad před uskutečněním obnovy katastrálního operátu. Na základě nesprávné interpretace pak katastrální úřad postupoval při obnově katastrálního operátu a nesprávně vyhodnotil zápisy v pozemkových knihách a mapě pozemkových knih. Z těch totiž vyplývá, že do pozemku p. č. X v k. ú. M. vlastněného právními předchůdci pana J. P. nikdy nebyl včleněn pozemek p. č. X, jakožto zbytková část pozemku p. č. X v k. ú. M., který v rámci mapy stabilního katastru nebyl označen.

[10] Stěžovatelka se proto domnívá, že okamžik obnovy katastrálního operátu je důležitý ze dvou důvodů. Do okamžiku obnovy katastrálního operátu bylo nutno využívat zápisy pozemkových knih a jejich obsah interpretovat. Od okamžiku obnovy katastrálního operátu již nebylo nutné využívat pozemkové knihy, ale právě při obnově musel být jejich obsah interpretován. Nezákonnost rozsudku krajského tak dle stěžovatelky spočívá v nesprávném posouzení právní otázky.

[11] Z výše uvedených důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[12] Žalovaný ve svém vyjádření předně poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu vztahující se k § 36 odst. 1 katastrálního zákona. Zmínil přitom, že katastr nemovitostí má pouze funkci evidenční, tudíž správní orgán I. stupně ani žalovaný nejsou oprávněni činit si závěr o případné neplatnosti nabývacích titulů či o skutečném vlastnickém právu. Takové oprávnění má pouze soud, a to na základě žaloby o určení právního vztahu k nemovitosti ve smyslu zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). Následně žalovaný popsal historický vývoj právní úpravy ve vztahu k zápisům právních vztahů k nemovitostem do veřejných

evidencí. Kasační stížnost stěžovatelky pak dle jeho názoru není důvodná, a proto by měla být Nejvyšším správním soudem zamítnuta.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti, přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[14] Z obsahu správního spisu v dané věci Nejvyšší správní soud ověřil, že přípisem ze dne 3. 11. 2000, č. j. 201 02-969/2000, Katastrální úřad v Benešově sdělil Obecnímu úřadu Mezno, že bylo skončeno řízení o námitkách k obnovenému katastrálnímu operátu v katastrálních územích Mezno, Lažany, Mitrovice, Stupčice a Vestec u Mezna, a tudíž ve smyslu § 17 odst. 1 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, vyhlašuje platnost obnoveného katastrálního operátu v uvedených katastrálních územích. V souladu s § 17 odst. 2 zmíněného zákona se pak dnem 3. 11. 2000 dosavadní katastrální operát stal neplatným a závazným se stal obnovený katastrální operát. Z protokolu o výsledcích řízení o námitkách proti obsahu obnoveného katastrálního operátu ze dne 7. 11. 2000 je přitom zřejmé, že obnovený katastrální operát byl vyložen na Obecním úřadu v Mezně ve dnech 4. 10. až 19. 10. 2000.

[15] Podáním ze dne 21. 12. 2014 stěžovatelka požádala o opravu chyby v katastrálním operátu, která vznikla při vedení a obnově katastru, s tím, aby jí byla část pozemku p. č. X vrácena. Uvedla, že již v 19. století vlastnili její předci pozemek p. č. X v k. ú. M., od něhož byla oddělena východní část po vybudování silnice p. č. X. Tato oddělená část byla jižní polovinou sloučena s pozemkem jejích předků p. č. X a severní část byla v polovině 20. století sloučena s pozemkem p. č. X zcela jiných majitelů. Toto sloučení se událo na základě „škrtky“ v mapě, která však neměla žádné právní odůvodnění. Pozemek p. č. X koupili předci současného majitele v roce 1886 ve zcela jiných hranicích, než je dnes zakreslen. Ona sama je majitelkou pozemků p. č. X a X po svých předcích od roku 1947.

[16] Vyrozuměním ze dne 26. 1. 2015 správní orgán I. stupně stěžovatelce sdělil, že katastrální operát pro k. ú. M. byl předmětem obnovy novým mapováním podle § 13a zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, přičemž platnost obnoveného operátu byla vyhlášena dnem 3. 11. 2000. S odkazem na obsah již neplatného katastrálního operátu tudíž nelze požadovat provedení opravy údajů o geometrickém a polohovém určení pozemků v katastru nemovitostí, pokud není zjištěno, že věc je nesporná. Při obnově operátu se vycházelo z rastru pozemkového katastru, kde zobrazení parcely č. X odpovídá současnému geometrickému a polohovému určení nynější pozemkové parcely č. X. Chybné geometrické a polohové určení nemovitosti, které vzniklo nepřesností při podrobném měření a zobrazení předmětu měření v katastrální mapě, lze v souladu s § 44 odst. 3 vyhlášky č. 357/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální vyhláška), opravit na základě výsledku zeměměřických činností a písemného prohlášení vlastníků pozemků, že hranici neměnili, není sporná a nebyla zpochybněna. Stěžovatelkou předložený geometrický plán vyhotovený pro rozdělení pozemku nelze použít. Správní orgán I. stupně proto stěžovatelku vyzval, aby předložila geometrický plán

vyhotovený pro opravu geometrického a polohového určení nemovitosti a písemné prohlášení vlastníků, že hranici neměnili, není sporná ani nebyla zpochybněna s úředně ověřenými podpisy dotčených vlastníků.

[17] Ve stanovisku ze dne 2. 2. 2015 stěžovatelka setrvala na svém požadavku o opravu chyby v katastrálním operátu podle § 36 odst. 1 písm. a) katastrálního zákona. Dne 26. 2. 2015 pak správní orgán I. stupně vydal oznámení o neprovedení opravy v údajích katastru nemovitostí, přičemž nad rámec již shora rekapitulovaného konstatoval, že vlastník pozemku p. č. X nesouhlasil s navrhovanou opravou.

[18] Dne 2. 4. 2015 vydal správní orgán I. stupně pod č. j. OR-773/2014-201-32 rozhodnutí, kterým rozhodl tak, že nesouhlasu stěžovatelky ze dne 2. 3. 2015 s neprovedením opravy v údajích katastru nemovitostí se nevyhovuje, neboť se nejedná o chybu v katastrálním operátu podle § 36 odst. 1 katastrálního zákona. V katastrálním operátu pro katastrální území M. je a bude nadále evidována pozemková parcela č. X ve vlastnictví J. P. s nezměněným geometrickým a polohovým určením pozemku podle výsledků obnovy katastrálního operátu novým mapováním, jehož platnost byla vyhlášena dne 3. 11. 2000.

[19] Žalovaný poté napadeným rozhodnutím ze dne 7. 7. 2015, č. j. ZKI PR-O-54/509/2015-9, odvolání podané stěžovatelkou zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil.

[20] Své rozhodnutí opřel o skutečnosti plynoucí z obsahu správního spisu, když uvedl, že v knihovní vložce č. 45 pozemkové knihy byly evidovány pozemky pozemkového katastru (PK) p. č. X a p. č. X. Vlastnické právo bylo vyznačeno pro M. K. a stěžovatelku (každá se spoluvlastnickým podílem ve výši ½). Pozemek p. č. X byl evidován v knihovní vložce č. 108 pozemkové knihy, pozemek p. č. X byl evidován v Seznamu č. I pozemkové knihy jako veřejný statek. Podle rozhodnutí Státního notářství ve věci dědictví po M. K. ze dne 22. 3. 1974, č. j. D 48/74, stěžovatelka nabyla mj. spoluvlastnický podíl ve výši ½ k pozemkům p. č. X a p. č. X. V rozhodnutí je dále uvedeno, že zbylý spoluvlastnický podíl ve výši ½ stěžovatelka již vlastní dle Odevzdací listiny ze dne 18. 11. 1947, č. j. D 152/47. V evidenci nemovitostí (EN) tak byly tyto pozemky zapsány do části „D“ nově založeného listu vlastnictví č. X (vlastník stěžovatelka) jako pozemky v užívání socialistické organizace. V roce 1991 bylo v k. ú. M. provedeno nové mapování podle Směrnice pro tvorbu ZMVM (tj. základní mapy ČSSR velkého měřítka). Vyšetřen byl průběh hranic mezi pozemkem EN p. č. X (komunikace) a pozemky EN p. č. X a p. č. X (resp. X). Souhlas s výsledkem šetření a průběhem hranic vyjádřili v soupisu nemovitostí č. X Obecní úřad Mezno (podle soupisu nemovitostí tehdejší vlastník pozemku EN p. č. X) a JZD Miličín, hosp. Mezno (podle soupisu nemovitostí tehdejší uživatel pozemků EN p. č. X a p. č. X). Nepřítomnost vlastníků při místním šetření nebyla na překážku jeho provedení (§ 8 odst. 2 zákona č. 22/1964 Sb.). Pozemky PK p. č. X, p. č. X a p. č. X nebyly při místním šetření vyšetřeny, neboť jejich hranice nebyly v terénu znatelné. Tyto pozemky byly součástí větších půdních celků (pozemky PK p. č. X a X byly součástí většího půdního celku označeného p. č. EN X, pozemek PK p. č. X byl součástí většího půdního celku označeného p. č. EN X). Podle § 29 odst. 1 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, se ode dne 1. 1. 1993 operát evidence

nemovitostí považuje za katastrální operát. Platnost obnoveného operátu na základě nového mapování podle Směrnice pro tvorbu ZMVM provedeného v roce 1991 byla vyhlášena 3. 11. 2000. Dle protokolu o výsledcích řízení o námitkách proti obsahu obnoveného operátu ze dne 7. 11. 2000 stěžovatelka nepodala v zákonné lhůtě námitky proti výsledkům obnovy katastrálního operátu. Dnem vyhlášení platnosti obnoveného operátu se dosavadní katastrální operát stal neplatným, a nadále se používá pouze obnovený katastrální operát.

[21] Z kopie mapy císařského otisku, kopie soudní mapy a indikační mapy stabilního katastru je přitom zřejmé, že původní hranice mezi pozemkem PK p. č. X a pozemky PK p. č. X a X byla zřejmě při vyznačení nové komunikace - pozemku PK p. č. X, zrušena. Část pozemku PK p. č. X byla sloučena do pozemku PK p. č. X shodného vlastníka a část pozemku PK p. č. X byla sloučena do pozemku PK p. č. X odlišného vlastníka. Tato skutečnost není vyznačena v příslušných vložkách pozemkové knihy. Podle správního orgánu I. stupně nebyly okolnosti vzniku komunikace, pozemku PK p. č. X, zjištěny, neboť pozemek byl evidován v Seznamu č. I pozemkové knihy jako veřejný statek, tj. bez bližších údajů o vzniku a změnách tohoto pozemku.

[22] Část pozemku KN p. č. X, v geometrickém plánu č. 160-4313/2014 označená jako nová parcela KN č. X tak není součástí parcely KN č. X nebo č. X, a není tak v katastru nemovitostí ani evidována ve vlastnictví stěžovatelky.

[23] Žalovaný tedy v napadeném rozhodnutí uzavřel, že katastrálním úřadům nepřísluší opravovat případné chyby zjištěné dnes v již historických pozemkových evidencích. Od účinnosti zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, se však považuje operát evidence nemovitostí za katastrální operát (§ 29), a proto se povinnost katastrálních úřadů opravit chyby v katastrálním operátu vztahuje i na chyby učiněné v průběhu vedení evidence nemovitostí, tj. od 1. 4. 1964 do 31. 12. 1992, které dosud trvají. V daném případě nicméně došlo ke změně hranice a sloučení pozemku PK p. č. X do pozemků PK p. č. X a p. č. X (podle stěžovatelky chybně) v období před 1. 4. 1964. V tomto případě tedy není jednoznačné, zda změna hranice zobrazená v mapě soudní a v indikační mapě stabilního katastru byla zřejmým omylem. Žalovaný proto vyhodnotil, že pokud se stěžovatelka považuje za vlastníka části zemského povrchu v geometrickém plánu č. 160-4313/2014 označeného jako nová parcela KN č. X, je nutné tento spor řešit podáním žaloby na určení vlastnického práva.

[24] Český úřad zeměměřický a katastrální následně k podnětu stěžovatelky k provedení přezkumného řízení vůči rozhodnutí žalovaného a správního orgánu I. stupně ve věci opravy chyby v katastrálním operátu žalobkyni mj. sdělil, že v jejím případě se jedná o spor o vlastnické právo k nemovitosti, který nemůže být řešen a vyřešen před orgány státní správy zeměměřictví a katastru nemovitostí.

[25] Podle § 36 odst. 1 katastrálního zákona *na písemný návrh vlastníka nebo jiného oprávněného nebo i bez návrhu opraví katastrální úřad chybné údaje katastru, které vznikly a) zřejmým omylem při vedení a obnově katastru, b) nepřesností při podrobném měření, zobrazení předmětu měření v katastrální mapě a při výpočtu výměr parcel, pokud byly překročeny mezní odchylky stanovené prováděcím právním předpisem.*

[26] Jádro nyní posuzovaného případu tedy spočívá v posouzení institutu opravy chyb v katastrálním operátu ve smyslu § 36 katastrálního zákona. Jeho vymezením se již Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval. Nutno podotknout, že současný katastrální zákon sice nahradil dříve platný zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, avšak judikatura vztahující se k dřívější právní úpravě je použitelná i za současného právního stavu, neboť oprava chyb v katastrálním operátu je v obou právních předpisech upravena téměř identicky. Ostatně i důvodová zpráva k vládnímu návrhu katastrálního zákona ve své zvláštní části k § 36 uvádí, že *"[u]stanovení je převzato z dosavadní právní úpravy* (pozn. § 8 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů). *V praxi se osvědčilo a není na něm třeba v podstatě mnoho měnit.* (...)" (viz sněmovní tisk 778/0, rok 2012, důvodová zpráva, zvláštní část, k § 36, Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky).

[27] Oprava chyb v katastrálním operátu je faktický správní úkon, kterému nepředchází zákonem formalizovaný postup. Správní řízení zahájí katastrální úřad teprve poté, co mu byl doručen nesouhlas oprávněné osoby s provedením či neprovedením opravy (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2010, č. j. 3 As 11/2010 - 259). Řízení o opravě chyb v katastrálním operátu slouží k uvedení údajů katastru do souladu s listinami založenými ve sbírce listin. Opravou má být pouze dosaženo souladu mezi evidovanými a skutečnými údaji. Oprava chyby nemůže zakládat, měnit či rušit vlastnická a jiná věcná práva k nemovitostem. Provedením opravy zápisu se tak skutečný právní vztah k nemovitosti nemění; ten lze změnit jen na základě příslušné listiny (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2008, č. j. 1 As 46/2008 – 134). Výčet chyb katastru, které lze opravit postupem dle § 36 katastrálního zákona, je taxativní a neumožňuje dané ustanovení aplikovat na jiné deficity, které nejsou v zákoně uvedeny. Pokud by katastrální úřady provedly tímto způsobem i jiné korekce údajů katastru, vybočily by z ústavní maximy čl. 2 Listiny základních práv a svobod, dle které lze veřejnou moc uplatňovat jen v případech, mezích a způsoby, které stanoví zákon (srov. zejména rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 5. 2008, č. j. 9 As 78/2007 - 118, a ze dne 27. 11. 2012, č. j. 2 As 144/2011 - 47).

[28] Katastrální úřad je tudíž oprávněn opravit pouze takové údaje v katastru, které jsou chybné v důsledku zřejmého omylu. Neurčitý pojem zřejmý omyl obsažený v § 36 odst. 1 písm. a) katastrálního zákona je přitom *„třeba vykládat vždy v souvislosti s konkrétním případem. Obecně sem lze zařadit jak omyl týkající se skutkových okolností (error facti - zejména případy chyb v psaní a počítání, jako zápis jiných údajů, zápis údajů neobsažených v podkladové listině či např. i opomenutí zapsat údaj v podkladové listině obsažený), tak omyl právní (error iuris - např. zápis právního vztahu, který právní řád nezná, či zápis skutečnosti na základě listiny, která nesplňuje požadavky stanovené katastrálním zákonem). Omyl je přitom charakteristický vždy tím, že je v něm obsažen lidský činitel. Jako omyl proto nelze posuzovat objektivní skutečnosti způsobující nesoulad katastru se skutečným stavem*" (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2008, č. j. 1 As 40/2007 – 103, a ze dne 5. 6. 2008, č. j. 1 As 46/2008 - 134).

[29] Z výše uvedeného tak podle Nejvyššího správního soudu vyplývá, že musí existovat rozpor mezi údaji katastru nemovitostí a listinami založenými ve sbírce listin. Zápis v katastru je podmíněn jednak existencí listiny, jednak tím, že tato listina má určitý obsah a

že z jejího obsahu vyplývá závěr o existenci či neexistenci určitých práv nebo povinností vztahujících se k nemovitosti. Katastrální úřad se sice nevyhne vedle ověření, že určitá listina existuje a splňuje předepsané formální a obsahové náležitosti, také v určité míře i její interpretaci, tedy hodnocení, jaká práva nebo povinnosti z listiny vyplývají, avšak při opravě chybného údaje v katastru nemůže vybočit ze své evidenční role a při rozhodování o opravě chybného údaje fakticky nalézat právo, tedy i posuzovat, za jakých podmínek práva vznikají, zanikají, mění se jejich obsah, přecházejí na jiné osoby apod. Katastrální úřad může v řízení o opravě chyby katastru činit jen základní a jednoduché právní úvahy vycházející z obsahu jím zkoumaných listin a nemůže řešit sporné právní otázky (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2016, č. j. 6 As 166/2015 – 27). Nejvyšší správní soud v této souvislosti dále uvádí, že *„[p]okud subjekt namítá existenci chyby, která je nejasná nebo sporná, může se ochrany svých práv domoci především u civilních soudů, například cestou žaloby na určení existence jím tvrzeného práva [§ 80 písm. c) o. s. ř.]. Závěr o tom, že tvrzená chyba v údajích evidovaných v katastru nemovitostí není zřejmým omylem, tedy sám o sobě nemůže být považován za odmítnutí spravedlnosti. Subjekt dotčený touto chybou má vždy otevřenu cestu, jak se u soudu domoci věcného přezkumu toho, zda mu dané právo svědčí či nikoliv. Je přitom na něm, aby správně vyhodnotil, pro který procesní postup jsou splněny zákonné podmínky*“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2013, č. j. 7 As 187/2012 – 31).

[30] Ve shodě s výše uvedenými závěry Nejvyššího správního soudu je i judikatura Nejvyššího soudu, který ve svém rozsudku ze dne 3. 1. 2005, sp. zn. 22 Cdo 1840/2003, uvedl, že *„pozitivní výrok o opravě chyb v katastrálním operátu neřeší otázku, kdo je vlastníkem určité nemovitosti, ale pouze otázku, kdo bude jako vlastník určitých nemovitostí v katastru nemovitostí evidován. Spor o vlastnictví nemůže být řešen a ani vyřešen katastrálním úřadem v řízení, v němž katastrální úřad rozhoduje o návrhu na provedení opravy dle § 8 katastrálního zákona. Případný spor o vlastnictví náleží do kompetence obecného soudu, který o něm rozhodne v občanském soudním řízení, upraveném v části třetí a čtvrté občanského soudního řádu, v němž se vlastník může např. bránit odkazem na vydržení vlastnického práva*“.

[31] V rámci nyní projednávané věci je však zásadně třeba vyzdvihnout rozsudek ze dne 5. 9. 2012, č. j. 1 As 43/2012 – 55, v němž Nejvyšší správní soud vyslovil, že *„nemá pochybnosti o tom, že použít úpravu podle § 8 odst. 1 katastrálního zákona lze i tehdy, došlo-li k chybě v operátu evidence nemovitostí, neboť tento operát je považován za operát katastru nemovitostí (došlo k přímému převzetí údajů z evidence nemovitostí do katastru nemovitostí). Mezi veřejnými knihami, pozemkovým katastrem a jednotnou evidencí půdy na jedné straně a evidencí nemovitostí (katastrem nemovitostí) na straně druhé však panuje diskontinuita: tyto evidence sloužily pouze jako podpůrný prostředek při zakládání evidence nemovitostí, jejíž podstatou bylo vyšetřování skutečného stavu, a nelze je považovat za katastrální operát evidence nemovitostí, resp. nyní katastru nemovitostí. Vztah těchto historických evidencí k současnému operátu katastru nemovitostí je pouze nepřímý. Jelikož § 8 odst. 1 katastrálního zákona výslovně hovoří pouze o chybách vzniklých při vedení a obnově katastru a o nepřesnostech v katastrální mapě, není možné podle tohoto ustanovení opravovat chyby, které vznikly v historických evidencích, jež netvoří katastrální operát. Lze proto uzavřít, že případnou chybu, která vznikla při vedení veřejných knih, pozemkového katastru či jednotné evidence půdy, nelze napravit postupem podle § 8 odst. 1 katastrálního zákona.*

Nelze samozřejmě vyloučit, že při vedení zmiňovaných evidencí mohlo dojít k chybám, na jejichž opravu by dnes dopadal § 8 odst. 1 katastrálního zákona a v jejichž důsledku je současný záznam v katastru nesprávný. Jestliže v důsledku takové chyby dojde ke sporu o vlastnické nebo jiné věcné právo (např. o průběh vlastnické hranice jako v projednávaném případě), je jedinou možnou cestou nápravy tvrzeného chybného stavu podání určovací žaloby k civilnímu soudu podle § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád." (viz také rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 30. 5. 2013, č. j. 1 As 171/2012 – 84, a ze dne 2. 10. 2013, č. j. 1 As 49/2013 - 48).

[32] Případným je i odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2008, č. j. 1 As 46/2008 – 134, ve kterém bylo konstatováno, že „*obnova katastrálního operátu novým mapováním nemůže být již z podstaty věrnou kopií operátu, který má nahradit, což plyne z § 3 zákona č. 22/1964 Sb., o evidenci nemovitostí, protože orgány geodézie měly při obnově operátu evidence nemovitostí postupovat v souladu se skutečným stavem. To ale nijak neřeší otázku změny hranice po uplynutí téměř dvaceti let od obnovy: pokud vlastníci dotčených pozemků (resp. jeden z nich) se změnou hranice v katastrální mapě v současné době nesouhlasí (nejde tedy i z jejich úhlu pohledu o zřejmý omyl), nelze předmětnou hranici, která byla platně vyhlášena v roce 1989 a 1999, měnit za použití § 8 odst. 1 písm. a) katastrálního zákona, byť by i bylo možné před katastrálním úřadem věrohodně prokázat, že hranice byla na základě proběhlých obnov katastrálního operátu zakreslena nesprávně.*"

[33] Nejvyšší správní soud pak vycházeje z výše uvedených judikaturních závěrů v dané věci uzavírá, že správní orgány i krajský soud postupovaly správně, pokud nevyhověly žádosti stěžovatelky o opravu chyby, která dle jejího tvrzení vznikla „*v polovině 20. století*". Z podkladů založených ve správním spisu je totiž zřejmé, že ke změně hranice a sloučení části pozemku PK p. č. X do pozemků PK p. č. X a p. č. X došlo najisto již v období před 1. 4. 1964 (tj. do účinnosti zákona č. 22/1964 Sb., o evidenci nemovitostí). Přitom je nutné konstatovat, že není jednoznačné, zda samotná změna hranice historicky zobrazená soudní a indikační mapě stabilního katastru byla omylem zřejmým. Tím mohlo být jistě i opomenutí zápisu této skutečnosti do pozemkové knihy a nezaložení listin či podkladů, dle kterých k těmto změnám došlo, do archivu předchozích pozemkových evidencí. Jinými slovy, nelze vyloučit, že v letech předcházejících roku 1964 došlo k vlastnickým změnám, které nebyly zapsány do historických evidencí. Z porovnání zobrazení hranic dotčených pozemků v DKM (digitální katastrální mapa obnoveného katastrálního operátu) s rastrovým obrazem mapy pozemkového katastru navíc plyne, že pozemky byly do obnoveného katastrálního operátu doplněny ve shodě s jejich zobrazením v mapě pozemkového katastru. Krajský soud proto správně vyhodnotil, že z pohledu tvrzení stěžovatelky o obsahu chyby nebyla vůbec významná obnova katastrálního operátu (dokončená v roce 2000), neboť v jejím rámci byl toliko převzat obsah mapy pozemkového katastru. V této souvislosti Nejvyšší správní soud opětovně zdůrazňuje plně přiléhavý právní názor vyslovený v rozsudku ze dne 5. 9. 2012, č. j. 1 As 43/2012 – 55: „*... případnou chybu, která vznikla při vedení veřejných knih, pozemkového katastru či jednotné evidence půdy, nelze napravit postupem podle § 8 odst. 1 katastrálního zákona. Nelze samozřejmě vyloučit, že při vedení zmiňovaných evidencí mohlo dojít k chybám, na jejichž opravu by dnes dopadal § 8 odst. 1 katastrálního zákona a v jejichž důsledku je současný záznam v katastru nesprávný. Jestliže v důsledku takové chyby dojde ke sporu o vlastnické nebo jiné věcné právo*

(např. o průběh vlastnické hranice jako v projednávaném případě), je jedinou možnou cestou nápravy tvrzeného chybného stavu podání určovací žaloby k civilnímu soudu podle § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.“ Poukázat lze i na rozsudek ze dne 17. 1. 2008, č. j. 1 As 40/2007 – 103, v němž Nejvyšší správní soud upozornil na výše zmiňovanou diskontinuitu zápisů do historických evidencí a do katastru nemovitostí, přičemž dovodil, že „*z rozporu mezi zápisem v pozemkové knize (a listinou jej potvrzující) a zápisem v katastru nemovitostí jako nástupcem evidence nemovitostí nelze bez dalšího dovozovat zřejmý omyl při obnově a vedení katastru nemovitostí. Pokud tedy v projednávaném případě byla slučka vyznačena v mapě pozemkové knihy, avšak do evidence nemovitostí nebyla převzata, nelze jen z tohoto důvodu dospět k závěru, že se jedná o chybu. I v tomto případě by spor o vedení hranice musel řešit civilní soud.*“

[34] Pro úplnost je vhodné doplnit také to, že z argumentace stěžovatelky uplatněné v průběhu celého řízení v předmětné věci zřetelně vystupuje i skutečnost, že se tato fakticky domáhá zakreslení vlastnické hranice, která je však sporná (osoba zúčastněná na řízení s ní nesouhlasí). Tím je dán další důvod, pro který je možné shledat postup správních orgánů a krajského soudu zákonným. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 31. 3. 2011, č. j. 8 As 4/2011 – 334, jakož i ve shora citovaných judikátech, konstatoval, že v rámci řízení o opravě chyby v katastrálním operátu katastrální úřady nemohou odstraňovat spory týkající se vlastnického práva. K jejich projednání a rozhodnutí jsou příslušné civilní soudy, které na základě provedených důkazů prošetří okolnosti vlastnictví a zcizování sporného pozemku a určí, kdo je jeho vlastníkem, resp. kudy vede sporná hranice. Katastrální úřad poté na základě pravomocného rozhodnutí soudu provede záznam v katastru nemovitostí. Správní orgány proto v řešeném případě postupovaly v souladu se zákonem, pokud opravu chyby neprovedly. V opačném případě by se totiž dopustily nezákonného překročení svých kompetencí. Řízení o opravě chyby v katastrálním operátu slouží pouze k opravám chyb, které jsou zřejmé a nerozporné. Namítaná chyba však daná kritéria nepochybně nesplňuje.

[35] Lze tedy shrnout, že argumentace stěžovatelky míří do věcného přezkumu sporu o vlastnické právo k předmětnému pozemku, který však není katastrální úřad oprávněn provést. Pokud se stěžovatelka domnívá, že jí vlastnické právo náleží, musí se obrátit na civilní soud, nikoliv využívat správní řízení o opravě chyby v katastrálním operátu k účelu, ke kterému svou povahou neslouží. Z těchto důvodů je postup správních orgánů ve věci nutné považovat za zákonný. Stejně tak bylo správné posouzení daného případu krajským soudem.

IV. Závěr a náklady řízení

[36] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

[37] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které

důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jako procesně úspěšný účastník řízení o kasační stížnosti na jejich náhradu zásadně měl právo, žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti s tímto řízením nevznikly, a proto mu jejich náhradu soud nepřiznal.

[38] Osoba zúčastněná na řízení nemá podle § 60 odst. 5 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť jí soudem nebyla uložena žádná povinnost, v souvislosti s jejímž plněním by jí vznikly náklady a není dán ani důvod zvláštního zřetele hodný pro přiznání jiných nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. listopadu 2018

JUDr. Karel Šimka
předseda

senátu